

Nirvan Richter, februari 2013

PINNSTOLENS HISTORIA

En söndag 1939 besökte Carl Malmsten med en grupp elever Finströms gamla kyrka på Åland. I sakristian såg de en serie säs emellan olika pinnstolar. Händelsen beskrivs av Gunilla Kindstrand i *Möbler Människor* (2009): En av eleverna får i uppgift att mäta upp och rita av en av stolarna och anpassa den till serieproduktion. Resultatet blir mycket lyckat och mästaren Malmsten är nästan nöjd. Han gör några mindre justeringar i elevens skiss och börjar sedan fabriktillverka den. Lilla Åland blir genast en succé *i-i*. På 1940-talet var relationen mellan mästare och elev hårt reglerad och för de flesta var det självklart att Malmsten skulle ha rätten till sin lärings arbete.

Jag började intressera mig för historien hösten 2010 med anledning av att Malmstens stiftelse anmärke på att *Norr-gavel* skulle vara alltför lik Lilla Åland. Från mitt arbete som ansvarig för jubileumsutställningen till Carl Malmstens hundraårsminne 1988 på Nordiska museet drog jag mig till minnes rykten kring Lilla Ålands tillkomst. Jag ringde upp Oile Pirz, f d rektor vid Carl Malmstens verkstadskola, som berättar att eleven, Sven-Erik Fryklund (arkitekt, 1921-2003), blivit besviken och arg på Carl Malmsten för att han tagit åt sig äran av Lilla Åland. Det blev slutet på deras samarbete och Fryklund gjorde en egen pinnstol, döpt till Haga efter Hagafors stofffabrik.

1978 började KF tillsammans med Svensk Form utveckla BAS-möbler vars signum var god funktion och tidlös form för en enklare, friare, mera solidarisk livsstil. Monica Roman skriver i tidskriften *Form nr 5/1978* Pinnstolen hör till de svenska ur-stolarna och är självklar som en av stolarna i ett basprogram. KF har på nytt tagit fram Sven-Erik Fryklunds gamla stol Haga... Ami Lindkvist, sortimentsplanerare på KF Interiör från 1981, berättar att KF sålde Lilla Åland och Pinnstol BAS (=Haga) parallellt. Under tidigt 1980-tal övertogs tillverkningen av Wigells stofffabrik. Uno Wigell, VD 1975-2002, berättar att Haga genomgick smärre förändringar genom åren, t ex antalet ryggpinnar och sätens skålning. Det var Carl Johan Wigell som 1868 startade serieproduktion av urtypen för svenska pinnstolar.

